II. évfolyam 1882. 40. szám. Kaposvárott október 6.

Szerkesztőség:
Kaposvárott, zárda-utcza.
Ide küldendő a lap szellemi részét illető minden közlemény,

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési dij:
Egész évre - 6 frt — kr
Fél évre - - 3 frt — kr
Negyed évre - 1 frt 50 kr
Egyes számok 10 krért.
Hagelman Károly könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban kapbatók.

NÉPJOG.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Kiadóhivatal:
Kaposvárott, zárda-utcza.
Ide czimezendők az előfizetési pénzek, hirdetések és nyilttérek.

Megjelenik minden pèntèken.

Előfizetési dij:
Egész évre - 6 frt — kr
Fél évre - - 3 frt — kr
Negyed évre - 1 frt 50 kr
Egyes számok 10 krért.
Hagelman Károly könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban kaphatók.

Figyelmeztetés!

Felkérjük t. előfizetőinket kiknek előfizetésük mult számunkkal lejárt, hogy ezt megujitani szikedjenek. **A kiadóhivatal.**

Országgyülési képviselőink figyelmébe!

(×). — Tegnap nyillott meg az országgyülés második ülésszaka. — Megnyillottt ismét az alkotmányos élet legfőbb postulatuma s a nyilvánosság előtt végzi azt a munkát, mely a szabad s független népeknél áldást hint a honpolgárokra s mely eddigelé csak tört remények s hiu küzdelmek foszlányait juttatá eredményként a hazafias érzelmek s erények polgári tüzhelyeihez!

Most tehát az országgyülés 2-ik ülésszakának előestéljén kérjük orsz. képviselőinket, ne ignoráljék a közvéleményt, hanem erős s biztos kézzel keressék fel s alkalmazzák a gyógyszereket, mert ha igy haladunk, sem a Kossuth által kimondott igazságnak, mely szerint a nemzet mindenek felett legyen független és szabad, hogy hatalmas és gazdag lehessen. Sem Széchenyi theoriájának tettlegesitésére, hogy a nemzet fejlődjék anyagilag hatalmassá, gazdaggá s ez által meg fogja szerezhetni a függetlenséget, nem leszen idő, s bennünket, mint államalkotó elemet elsöpörnek részint a felhők között mutatkozó Európai viharok, részint az itthoni társadalmi forradalmat magukba rejtő türhetlen állapotokból fejlődő feloszlás miásmái.

A költségvetési vita bizonyosan elég alkalmat fog nyújtani arra, hogy a korona is megismerhesse a helyzetet s a kormány is bevallani leszen kénytelen, hogy akkor midőn kultur czélokra oly kevés jut az előirányzott milliókból, ugyanakkar a nemzet tönkre ment ipara, küzdő földbirtokossága s az uzsora s a falusi kormányosoktól tönkre vert szegény parasztsága, a nagyhatalmi állás, katonai reformjai keresztülvitelére, óriási katonai czélokra, boszniai hóditásokra többé százmilliókat adni teljesen képtelen. Tárják fel képviselőink a legutóbbi izgalmas események okait. E jelekből kiviláglik, mennyire általános hazánkban a hanyatlás s mennyire itt van köztünk is a féltett rém a socialis kérdés, mert a nemzet egy részénél maga a megélhetés, munkás törekvés, szorgalom s nélkülüzés mellett is már kérdéssé vált. És pedig nem csak egyik vagy másik kereseti ágban, hanem a jövedelmi források csaknem mindegyikénél. Ugy az egyes mint a nemzetnél a munka jövedelme, a tiszta jövedelem csökkent.

Tárják fel képviselőink a társadalmi hanyatlás valódi indokait s fejtsék ki nemzetgazdasági szempontokból azon veszélyes s a nemzet létérdekeit felemésztő politikát, melyet a 67-iki kiegyezés bevezetett s Tisza Kálmán a nemzet nyakára erősitett, mely az állam hatalma segélyével, az állam nevében teszi tönkre az egyest, a honpolgárt, a ki okszerü nemzetgazdászati fejlődés, önállóság és függetlenségre törekvő nemzeti politika mellett, két kezével, verejtékével mindenkor az állam fenntartója s a társadalom buzgó napszámosa leendett volna.

Mert nálunk számos bajaink közepette a socialis kérdést egyenesen az állam, a tulságos fiscalis politika vezette be! Ime a hol a nemzet örege apraja izzadva dolgozik, ott az állam az aki elveszi tőlünk a munka gyümölcsét; a hol fogyasztunk, az állam az, a ki concurrensé válik s a fogyasztásban részt vesz.

Ugyanis ha a birtokosnak kifizették az árendát, jő az adóhivatal s 30 százalékot levon, ha kifizették a dolgosnak a havi bért, a hivatalnoknak a megérdemlett gázsit, lehuz az állam belőle 10 százalékot, ha el adjuk a házat 5 százalék a vételárból az övé: ha kölcsönt veszünk s nagy ritkán adunk, bélyeg s illeték czimén mértéken tul osztoznuk kell. Még a halál is az államnak hajt hasznot, a százalék különböző fajait lévén kénytelenek fizetni.

A rothadt szilvában megméri a szeszt, a kávés csészéből kiveszi a czukrot, a husból, a tálból kiharap egy darabot, a szegény varóleányok s kézi munkások gyertyáját, a petroleumot is kiissza s még a pipa füsthöz is osztozó társ. A meglőtt nyulnak s a meg nem lőtt rókának bőrét készer beveszi a vadászati jegy s fegyver adó czimén, S az igy szegény s még szegényebb polgároktól befolyt milliók a költségvetésben mint »tiszta bevételek« lesznek kitüntetve!

Ez a szivattyuzási rendszer az, mely a kétségbeesésbe kergeti a polgárokat, s oly sokszor a tételes törvények megsértésére vezeti őket.

E rendszert kell megdönteni s e szivattyuzást beszüntetni, mert még a kut is kiszárad s vize kiapad, ha azt mindig merik,

Meg kell őszintén mondanunk, hogy midőn eggyel emelkedik az állam bevétele, kettővel koldusodik az ország, az adózó polgár, s midőn pontosan folynak a kivetett adók, akkor az állam az adó alapot a törzs vagyont veri dobra s midőn e bevételekből a társadalmi rend védelmére szuronyokat készitet, akkor a sociális kérdést idézi elő; s midőn Bosniáhan hódit s milliókat költ, idehaza a jobb jövendő zálogát, a kis iparost utolsó tőkéjétől, a gazdát igavonó barmaitól, a családokat hajlékától fosztja meg s idegen országokba kivandorlásokra kényszeriti.

Az cselekszik a nemzet érdekében aki teljes őszinteséggel nyilatkozik s a ki a valódi állami feladatok eszközlésére megszavazza ugyan a szükségeseket, de tudni sem akar oly kiadásokról, melyek inproductiv czélokra, hadi kalandokra s experimentacziókra, indok nélkül előirányoztatnak. Komoly s szilárd elhatározás kell, hogy vezesse képviselőinket, mert a hogy már eddigelé a kormány közlönyei nyilatkoznak ujabb ádóemelések s források nyitásáról leszen ismét szó a felmerülendő deficit fedezésére. A Tisza-kormány a mult években közel 40 százalékkal emelte fel az egyenes adókat! Mi fog most következni, mi fog kitaláltatni, Szapáry gróf, a pénzügyminister baljóslatu ajkairól hallani fogjuk!

Vigyázzanak a nép képviselők, »hogy kisértetbe ne essenek,« s gondolják meg, hogy ők; a nép képviseletére küldetnek Budapestre.

— Horvátországban a diák urak már meg ismét életjelet adtak. Lehetetlenné tették a magyar táncztanitást. Eszéken pláne még azt is megtették, hogy annak, ki az ily tényeket illetlennek nyilvánitotta, ablakaikat beverték. No hát jól teszik. Csak az kár, hogy nem tudnak nehány rosz tojást áthajtani ennek az üres pipáju gőgös aristo-demokrata magyarnak a fejéhez. Bizony Isten kiérdemelte birka türelmével. Csak merészkedne a magyar ifjuság akár a német, akár a szent szlávfaj ellen szólni valamit. Hej de megbánatná velük a mi erős (?!) magyar kormányunk! Egymást érné a miniszteri rendelet s nyilatkozat, melyben az olajba főzés, meg süttetés nyárson forgatás, s végre a felakasztás terhe alatt keményen tilalmaztatnék Magyarország kosmopolitikus müveltségének kompromitálása. Hja igy változnak az idők ma azt mondják „quod licet bovi non licet Jovi.“

TÁRCZA.

A „Bal-Schem.“

(N-ből.)

Dob Berisch mindenek előtt a Miedzibozi csárdát hagyta oda, s elköltözött Mizriczbe Volhyniába; itt házat vett, a hol csak legbensőbb meghittjei közeledhettek hozzá, hosszu várakozás után »léphetnek szine elé« a hivők, kik az uj mekkába az uj prófétához még buzgóbban sürübben zarándokoltak mint az előtt; Senki se látta őt másképp mint hosszu fehér kaftánba burkolva, fején fehér süveggel lábain fehér czipővel. Igy tetőtöl talpig az ártatlanság fényes szinébe öltözve, sötét szemeit áthatóan szegezvén látogatóira, már eleve hatást gyakorolt a kétkedőkre is, mielőtt szóhoz juthattak volna hol komolyan, hol tréfálódzva beszélt ügyeikről, készen állt tanácsaival s ha segiteni nem tudott, vigasztalással vagy tréfával viditotta fel a buslakodót; reá olvasott ugyan az emberekre épp mint elődje, de fukarabb volt e tekintetben, hogy pedig az istennél legyen szószólló valakiért, erre már »Pidion«-nal — gazdag ajándék — volt csak reá birható. Ez a Pidion valóságos adóztatásai rendszerré nőtte ki magát, mely rendszer a próféta zsebeit egyre töltögette. Vallási rendszere központjává önmngát tette, »Zadik« — az igaz — nevet vett fel, s a Zadikbani hit lett az uj vallásnak alapja, követőitől főképp hármat követelt: hogy hozá zarándokoljanak, hogy neki gyónjanak, s hogy ajándékokat vigyenek. A ki e három kötelességnek eleget tett, az szerinte az igaz »Chassid« buzgó, szent.

A mint igy Dob Beer elődje őrjöngését rafinirozott rendszerbe szedte, kiegészitette a külső szertartást is.

Nemcsak fenntartotta az imát kisérő ugrálást, éneket s tapsolást, sőt mindezt annyira vadabbá tette hogy nem ritkán verekedés támadt a synagógában a hivők között, hogy egymás lankadó buzgóságát felélesszék.

Miedhzibozi Izrael önmaga is csalódott. Mizriczi Berisch azonban öntudatos csáló volt, ki hogy profétai üzletét biztos alapra fektethesse, majdnem tökéletesnek mondható rendőrséget szervezett, kik a napokig várakozó zarándokok ügyes bajos dolgairól szándékairól, viszonyairól eleve pontosan értesitették.

A Mizriczi bölcs hire hihetetlen gyorsasággal terjedt, a legtávolabb vidékekről özönlött hozzá a nép, gazdagsága s követői száma egyre növekedett, utazó ügynökökkel járatta be nemcsak a lengyel köztársaságot de a szomszéd országokat is, kik hirdetvén az igéket, terjesztették tanaikat. Dob Beer a Chassidismus megalapitója 1772-ben halt meg.

Fia Abrahám közönséges ember volt, ugy ennek utódja Salamon is, de a művészi gépezet remekül működött tovább önmagától, minden megakadás, minden zavar nélkül.

A harmadik Zadik Dob Beer után volt Izrael a kiben az ős atya szelleme, kitartása, egész lénye ujra feléledt- Hire betölté egész keletet, hol Izruliniu néven ma is szerte szét emlegetik.

Ez tekintélyének uj biztosabb alapokat keresett mint elődjei, s meg is találta azokat gazdagságában; melyet minden alkalommal ki is fejtett.

Mizriczból Riczinbe költözött s oly palotát épitett melynek pompájáról mesés hirek keringtek. S a hir ezuttal alig mondott többet a valónál.

Épitők, kőfaragók, festők és diszitők serege jött Párizs s Olaszországból, a világtól elzárt volhyniai piszkos fészekbe, hogy az Izrael által kivánt munkát teljesitsék. Az elhasznált anyagok drágasága a müködők műizlésével vetekedett. Az ajtók és ablakok foglalványai malachitból, a kilincsek az oroszországban oly ritka s drága borostyánkőböl készültek a padolatot ezüst rubelekkel rakták ki. Tágas mellék épületek környezték a palotát. Lovai s kocsija nem egy herczeg irigységét keltették fel. Ha utazott, ezt csak hatos fogaton s előre küldött lovakkal tette, előtte pedig hosszu sora ment a két lovas kocsiknak melyen a »Gaboim«-ok — udvari tisztek — ültek, utánna ismét hosszu sor következett a »Meschorchim«-okkal — a szolgákkal — a sakterral, konyhaszemélyzettel sat. A Zadik hintaját cserkesz lovasok környezték villogó fényü drága öltözetekben. Szóval királyi udvart tartott ez a Zadik.

A szegényes viszonyokhoz szokott lengyel zsidókat e fény e pompa végképp elvakitotta. Nem a csudatevő Bal Schemet tisztelték már, hanem alattvalói hódolattal tekintettek fel Dávid fiára izrael törvényes uralkodójára, kinek hűsséggel tartoztak s kinek szivesen adóztak.

Isruliniu még nehezebben volt megközelithető mint elődei. Nehéz áldozatokat nagy ajándékokat kelle hozni annak, ki vele beszélhetett; de a ki részesült e szerencsében azt magát is szentnek tekintették, azért bármely nagy volt is az ár nem rettentek attól vissza a Chassidisták gazdagabbjai. Ez uton nemcsak naponta szaporodtak a ravasz Zadik óriás kincsei, hanem valóságos Cultus is fejlődött ki minden iránt, a mit ő használt; ez meg szolgáinak hozott nem megvetendő hasznot, kik szinte ez uton gazdagodva, urokhoz mindinkább vonzódtak.

Egy alkalommal Ukrainba utazván udvara kiséretében egy fürdőt látógatott meg, minthogy a fürdők általában a Chassidisták szertartásaiban nagy szerepet játszanak. Az orosz kis városi fürdőkben középen

= Egy bizottsági tag, a kinek az Isten felvitte dolgát egészen a „Somogy saját tudósitójának“ nagyfontosságu állásáig, nagyon fészkelődik, bántja a „Népjog“ azon pár figyelmeztető sora, hogy Somogymegyében a kataszteri becslések nincsenek arányba a hason talaju s viszonyu megyékben megejtett becslésekkel, ezeknél magasabbak. Fel is hozza ez ellenébe, miként Zöld Ferencz ur szeptember 21-én a csurgói becslőjárás kataszteri bizottságának gyülésen kijelentette, hogy „a királyi becslő biztos ur által mint sok oldalu tudományos ismerettel és kitünő szakképzettséggel készitett becslési munkálatokat és azoknak az egész becslési járáson keresztül a legaprólékosabb részletekig szigoru igazsággal párosult lelkiismeretességgel végrehajtott osztályba sorozási müvelete felett és ellenébe — a teljes megnyugváson és elismerés kifejezésén kivül — legkisebb kifogása vagy észrevétele nincs.“ No hát nekünk sem Zöld Ferencz ur véleménye, sem a kir. becslő biztos ur földicsért eljárása ellen nincs kifogásunk, de miután forrásunk legalább is oly megbizható mint az „egy bizottmányi tag“, állitásunkat addig is mig e kérdésre tüzetesen visszatérünk s mig a végeredmény értesülésünket — örömünkre meg nem czáfolja, fenntartjuk. Fenntartjuk pedig annál inkább, mert: »a bizottság — első sorba Inkey József azután Rozs György és végre Török Zsigmond bizottsági tag urak indokolt felszóllamlásaik folytán elnök ő méltósága az erdőmivelési ág tiszta jövedelmi fokozatait — mint a tényleges jövedelemnek meg nem felelőket és ahhoz mérlegezetten magasokat — a bizottság által elfogadhatatlanoknak és azoknak 50% leszállitási határozatát jelentette ki“ a mint ez ugyanott „egy bizottmányi tag“ eképen megirja.

= „Ordits kapu kiálts város, mert ime eljött — nem; nem az ur rettenetes napja; csak eljött azon idő, hogy támadott egy vitéz Izraelben, ki felálla, hogy népe vallását reformálja. s ó csodák csódája, még keresztül is viszi, hogy ezután zsidóink a zsinagógában leveszik kalapjukat, sőt — alig hihető — még az asszonyokat sem zárják ki, hanem a férfiak közé eresztik. Arról, hogyan geseftelnek, természetesen szó se legyen. Mintha bizon a zsidóban a vallás volna a baj.

Pozsony és a zsidókérdés.

Napi lapjaink telve vannak rövidebb vagy hosszabb elősorolásával a rémhireknek, a pozsonyi zsidóellenes tüntetések alkalmából. Látják a socialismust kisérteni, ijesztegetnek urat papot, vége a vagyonbiztonságnak, Magyarország compromittálva a civilizált népek előtt, megy policzájchef mint királyi biztos, ötezer szurony öszpontosul állitólag védeni a vagyont és mind e borzasztóság szerintük az antisemita bujtogatás gyümölcse!

Távol esik tőlünk Pozsony s igy nem bocsátkozhatuuk annak birálatába, az ottani zavargásokról vett hirekben mennyi a tulzás, de nem is tartjuk az ügyre kiváló fontosságunak egy vagy két Khon boltját verték-e fel; való-e, hogy az elprédált cibeben 4000 forintot o. ért. ért-e netto, vagy már bele van számitva az ilyenkor csak megjáró rebach — mind ezekhez kevés közünk. De a pozsonyi zavargásokból meritett okoskodásokhoz, a nép félrevezetésére irányult következtetésekhez igenis van szavunk és kötelességünknek tartjuk ez iránt nézeteinket teljes őszinteséggel elmondani.

A Pozsony és vidékén történt zavargásokat sajnosnak tartjuk, mint sajnosnak tartjuk mindig midőn a nép egy része, meggondolatlanul és szükségtelenül a fennálló törvénynyel összeütközésbe jövén, magát veszélybe dönti.

Az antisemitismusnak a zsidó agyonverés nem corollariuma, amaz egy eszme. melyet nagyra növesztett milliók közös érzete, a vérengzés egyes, vég elkeseredésre jutottak tulkapása. Nem szokásunk egyes eseteknek tulságos fontosságot tulajdonitani sem egy sem más részről; a tisza-eszlári eset bár milyen borzasztó magában soha sem lett általunk döntőnek tekintve, mondja ki a biróság a bünöst vagy nem; toroltassék meg a rituális gyilkosság vagy süssék ki, hogy nincs tényálladék, ez lehet igazságszolgáltatásunk dicsősége vagy gyalázata, kielégitheti egyesek talán jogos boszuját, de ez nem a zsidókérdés.

Valamint a tisza-eszlári bünper bár milyen kimenetele nem fogja a zsidó-kérdést megoldani, ugy egyes türelmetlen tulzók által a zsidók ellen elkövetett kifosztások és bántalmazások sem képesek az antisemitismust compromittálni.

Pozsonyban állitólag **egy** hang a zavargók köréből azt kiáltotta németöl „a zsidók után jönnek a gazdagok“, nem akarjuk kétségbe vonni, hogy megtörtént, de miután ujjabb időben ép zsidóktól haljuk e nézetet majd ugyan-e szavakkal hangoztatni, megvaljuk, szeretnők ha a pozsonyi kiabáló kézre kerülne s végtelen kiváncsiak volnánk megtudni, valjon hol lett megkeresztelve.

Nagy lehet már az eszme zavar Israel népében! Rettegjen gazdag ur, pap, és miért? mert a nép megunta magát a zsidó korcsmáros által megnyuzatni, mert szabadulni óhajt a zsidó uzsorástól, ki nemcsak a paraszt birtokot, de egyik ősi uri birtokot a másik után ragadja el; de különösen rettegjen a pap, mi lesz belőle, ha elüzik a zsidókat, kik pedig oly annyira megvédték őket idáig?! valóban nem a legkisebb vivmány, hogy a magát par excellence eszesnek tartó zsidóság, ily haszontalan badarságokkal képzeli veszett ügyét megmenthetni.

Meggyőződésünk ép az ellenkező. Zsidó nélkül az urak leszoknának a sokakra annyi veszélyt hozott Hausjud systhemáról, családi dolgaikat megvesztegetett cselédek utján nem lesné ki a falusi regalis zsidó, hogy elárulja gazdagabb társának; a cseléd nem dolgozna vasárnap de vallásos s igy jobb lenne, Senki sem fosztaná ki a parasztságot tuczat szám sessió fertáljaiból, senki sem tanitaná furfangos vagyon átruházásokra, helyre jönne vagyonban és erkölcsben; és ekkor rettegjen az ur?! Egy kára csakugyan volna az uraságoknak; most jelent meg névtelenül egy zsidó brochüra. melyből látjuk, hogy zsidó nélkül nehezebben lehetne a lóbőrt eladni, no ezt uraink majd csak valahogy kiálják.

Papjainkra nézve sem vagyunk képesek a nagy szerencsétlenséget belátni, egy pár főpap jószágát nem zsidó fogja bérelni; bucsu járó helyeken nem fogja a hivők megbotránykozására zsidó a regalét birni, egyik-másik rend provinciálissa kénytelen lesz nem zsidó, hanem keresztény megbizottat tartani; ez mind igaz és ez lehet pillanatra kényelmetlen is, de ha tekintetbe vesszük mennyi vallás- és papellenes könyv és más irka-firka zsidó nélkül nem találna sem irót sem kiadót; mennyire gyarapodna a testvéri egyetértés a keresztény felekezetek közt, ha a pénzzel, gunyal, szemtelenséggel müködő ernyesztő anyag közülök kiveszne. csak nőne szerintünk azok száma, kiknek vetója tartotta meg eddig is a papi javakat, azok daczára és ellenére, kik ma ép oly szükségtelenül mint nevetségesen a holt kéz védelmére kelnek.

Mi tehát ismételjük a pozsonyi zavargásokat emberiségi és a status rend szempotjából elitéljük, az antisemitismusra nézve azonban sem előnyösnek, sem károsnak, sem átalán fontosnak nem tartjuk.

A zsidóellenes mozgalom tere a keresztény világ, nem keresi sem az absolutizmus sem a socialismus szövetségét, de meggyőződésünk, hogy az elsőt lehetetlenné tenni, a másikat megoldani csakis a judaismustól felszabadult keresztény testvériség van hivatva.

Kanizsai.

*** **A Kossuth album szeptember 30-án történt átadása alkalmával felolvastatott nagy hazánkfiának Helfy Ignácz képviselőhöz intézett levele. E levélnek minden szava kell hogy megtalálta légyen az utat minden magyar ember lelkéhez, szivéhez; ezen örökbecsü sorokat — külön lenyomatba — mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink.**

HIREK.

— **A király** nèvnapját e hó 1-én városunkba isteni tisztelettel ünnepeltèk meg, a r. cath. templomban Ujváry Ferencz plébános ur misét szolgáltatott, melyen összes tisztviselői s hivatalnoki karok, ugy az itt állomásozó katonaság, teljes diszben megjelentek.

— **A honvéd egylet** választmánya az 1849-ik évi október hó 6-án Aradon kivégzett 13 vèrtanu 33 èves gyászemléke alkalmából ünnepélyes gyászmisét tartat a helybeli rom. cath. templomban. A kegyelet e szent ünnepélyén — bizonnyára — számosan jelennek meg.

---

nagy tüz ég melyben téglákat izzóra melegitenek. Oriási villákkal kihuzzák ezeket s leöntvén hideg vizzel, gőzt készitenek, a fürdő vendégek a fal melletti hosszu padokon ülnek. Mig a Zadik kiséretével fürdőzött, ezer s ezer nép pedig a házat vette körül a fürdő szoba egy sörét zugából egy ember lépett elő s megszóllitván Izraelt, ismételte mindazon szemrehányásokat melyekkel e felekezetet illetni szokták, beszéde mindig élénkebb támadásai mindig élesebbé lettek. A Zadik ott ült bámulattól némán, a mindinkább fokozódó támadásra azonban felugrott s dühtől remegő hangon kiáltott szolgáira:

„Dobjátok tüzbe az Isten káromlót.“

Azon pillanatban megragadták szegényt s tüzbe taszitván a vellákkal lenyomták abba addig, mig korommá égett. Még az nap vissza utazott ő Rizinbe,

A gyalázatos tettnek hire futamodott. A meggyilkolt felesége boszura hivta fel az igazságszolgáltatást, de a Zadik rubeleinek ércz hangja elnémitotta jajkiáltásait. Erre az özvegy belátván fáradozásai hasztalanságát, Pétervárra utazott, hol kihalgatást nyervén, a Czárnak elpanaszolta esetét; mire azonnal vizsgáló bizottság küldetett ki mely a Zadikot s kiséretét elfogatta s a kiewi kasamátákba hurczoltatta. Már a gyilkolási vád is kimondatott, midőn egy jó napon a foglyoknak hült helyét találták.

A Chassidisták azt hitték, hogy angyalok jöttek az isteni ember megmentésére; mások azonban erőssen állitották, hogy ezen angyalok arany s ezüstből voltak verve. Elég az hozzá, nehány hó mulva Bukovinába találjuk őt felekezetének szülőföldén; s az ezernyi ezer zarándok Rizin helyett most már Sadagosába az uj székhelyre tartott; ide hozta a zadik megmentett kincseit s a Rizini palota romjaiból a Sadagorai emelkedett fel, árnyas fák közelében egy vár szerü mor izlésü épület ált itt, a Sadadorai rabbik udvara. A fényes pompa szerető Izrael felhalmozta itt a kincseket melyek az ő s utódai uralmát biztositani nagynak hivatta.

A palota udvarán álló zsinagógabeli frigyszekrénynek függönye maga megbecsülhetlen értékü, szőllőszem nagyságu gyöngyel, rubin, gyémánt, smaragd, saphir s arannyal pazarul megrakra van az s az a saphir mellyel az osztrák kétfejü sas diszitve vagyon, párját a világon alig találja, A rabbi imaszéke előtt asztal áll verj ezöstből, melynek táblájára az „Akeide‘, — midőn Ábrahám Izsák fiát feláldozza — van bevésve.

Midőn izrael 1850-ben meghalt, nagyon szent s felettébb jövedelmező hivatalát csudatevő erejével eggyütt fia Ábrahám Jakab örökölte; ez is folytatja apja mesterségét bolonditja a tömeget s gyüjti a kincseket, de élete nem volt ment a viharoktól; egyik testvére Rabi Döb Beer megutálva felekezete gyalázatos üzelmeit, keresztény vallásra akart térni, Abrahám azonban reája küldötte szolgáit, Leviadából hol lakott fogva vitette Sadagorába s itt elzárva tartotta. A dolog kitudódott miután közbelépett a rendőrség s Dob Beert kiszabaditotta, testvére ellen pedig emberrablás miatt vádat emelt. A vád ismeretlen okoknál fogva később 1868-ban elejtetett, Beer nyilvános bocsánatot kért szándékáért, azóta elvonulva él. Mi féle sötét eszközök idézték elő ez eredményt azt titok fedii mai napig,

Még egy alkalommal kellemetlen érintkezésbe jött Abraham a birósággal.

Az orosz kormány komolyan nyugtalankodni kezdett amiatt hogy hamis bankjegyek özönlik el a birodalmat, melyek ismeretlen uton jutottak be; a rendőri közegek egész serege indult vizsgálatra, a nyomok London felé vezettek s kisült. hogy a hamis bankjegyeket ugyan ott gyártják, azonban az évente ezerenként Sadagorába megjelent zarándokok viszik oroszországba. Kisült továbbá hogy a Sadagorai szent rezidenczia valóságos gyülhelye a bankó készitésnek s a vásárban nagy tevékenységet fejt ki maga a Zadik. A Czernoviczi törvényszék e felfedezések alapján el is fogatta, a vizsgálat pedig felettébb terhelő bizonyitásokat állitott elő. Családja és követői mindent elkövettek ugyan kiszabaditására, de hiába, mert minden kisérlet meghiusult a vizsgáló biró tiszta becsületén hajthatatlan erélyén. Ekkor oly módhoz nyultak mely ezen emberek ravaszságát találóan jellemzi.

Küldöttséget állitottak össze minden féle rangu emberekből s elküldötték az uralkodóhoz azért kérelmezni, hogy a kitünő N. birót, ki nem volt más mint a vizsgáló biró, méltóztassék előléptetni mert annyira megérdemli. A fejedelem elérzékenyülve a kérelmezők loyalitásán megrendelte hogy N. a Lembergi főtörvényszékhez helyeztessék át. Utódja szelidebb nézetet szerett az ügyben s a Rabbi bizonyitékok elégtelensége miatt felmentetvén, szabadon bocsájtatott. Az ujjongó Chassidisták bufelejtésül Golukowszky gróf Puteki urodalmát vették meg neki ajándékba.

És a kaftános tömeg egyre özönlik Sadagora felé, hogy a Zadik ajkairól lesse az igéket.

— — — — — — — — — — — —

A puszta felett továbbá is éj honol s a Secina lábánál babona és vallási őrjöngés üli diadalát. Lesz e nappal a tájon, hol a nap kel? ki meri megmondani! az emberi lélek titokkal teljes, s tévedéseinek lánczolata végtelen.

Magyar.

(Vége.)

— **Házasság.** Perczel Ákos kir. albiró Tevely Ilona kisasszonyt 4-én vezette oltárhoz itt Kaposvárott, az esküvő után a családtagjai özv. Kapotsfy Józsefnénél jöttek össze s vig kedvben reggelig mulattak. Sok boldogságot az uj párnak.

— **Halálozás.** Zánkay Árpád okl. gymn. tanár 4-én életének 23-ik évében meghalt. A korán elhunyt igen képzett fiatal embert családján kivül számos barátai siratják. Béke poraira. Radenich János a Palavicini urodalmak jog s jószág igazgatója; egykor karádi ügyvéd, somogyi birtokos élte 42 évében Karlsbaadban elhunyt.

— **Ádándról értesitenek**, hogy ott egy Lőwenstein nevezetü mészáros e czélra kihizlalt szelindek husát birka hus gyanánt árulta ki. Hisszük hogy a járásbeli szolgabiró — ha eddig meg nem történt volna — kellő tudomást szerez a dologról, s Lőwenstein uram kedvét elveszi hasonló tréfák ismétlésétől.

— **Szentbalázson** a r. kath. templom 100 éves jubileumát nagy ünnepéllyel ülték meg.— Ujváry Ferencz városunk derék plébánosa mondott gyönyörü sztbeszédet, s mutatta be az urnak a szt. áldozatot. A mise alatt a kaposvári dalárda Szabó Józef káplán vezetése alatt nagy sikerrel és bravourral énekelt. A templomot különösen ékiti Adaelman helybeli asztalos által készitett, dusan aranyozott szószék,— mise után Schadutz Rudolf plébánosnál, és Györkös János mesternél találkoztak a vendégek. Ott voltak az egyháziakon kivül: Kelemen Lajos kir. tszéki elnök Schäffer Alajos kir. közjegyző, Gosztonyi Lajos szolgabiró, Csonka Gyula s. szolgabiró Leösl fővadász stb. urak.

— **A helybeli polgári leány iskolába** az előjegyzések szép eredménynel folynak; figyelmeztetjük a tisztelt szülőket, hogy a felvételi vizsgák 11—15-ig fognak megtartatni s hogy későbbi jelentkezések nehezen lesznek figyelembe vehetők a mennyiben az ideiglenes iskola helyiség nem éppen tágas.

— **Pozson megyében** a zsidó ellenes tüntetések zavargássá nőttek; Pozsonysárosán kivül hol a zsidó lakta házakat megtámadtak, néhány boltot ki is üritettek, békételenségek fordultak még elő, Szt,-Györgyön, Cseklészen, Szempczen, Bazinba; kisebb kihágások történtek Recse, Horvát Gurab, Nagy Lénárd, Szeli, Diószeg, Sáp, Nagymagyar, Stomfa, Nádas, Nagyfödényes és Szent-János községekben, ujabban Nagy-Szombatból s Mármaros megyéből is hasonló esetekről tudósitanak,

Megyei rendöri hirek. Bauer Ignácz látrányi lakós boltját ismeretlen tettesek f. é szept. 21-én virradóra feltörvén, 261 frt értékü különféle áruczikket eltolvajoltak. — Törökkoppányban f. é. szept. 25-én egy darab 3 éves, kajla szarvu tinó a községi fóka közé keveredve bitangságba került. — Müller Mór köttsei lakós boltjába f. é. szept. 22-én virradóra ismeretlen tettesek betörvén, különféle bolti áruczikkeket 102 frt frt értékben eltolvajoltak.

— **Az Egyetértés szcpt. 24-ikl számából** vesszük a következőt: a legelőkelőbb bécsi napilapok, köztük a „Neue Ereie Presse,“ „Deutsche Zeitung,“ „Fremdenblatt“ stb. f. é. szeptember 10-iki számuknak „törvényszéki csarnokában“ alábbi következö közleményt hozzák: (Elkobzás és letartóztatás.) Az „Azienda“ osztrák-franczia elemi és baleset biztositó társaságok nevében dr. Neuda Miksa által tett feljelentés folytán az »Assecuranz-Blaetter« kiadója **Batovec Henrik Gyula** által terjesztett »a két Azienda osztrák-franczia társaság czimü röpirat elkoboztatott és Batovec fogságba vettetett. Batovec ellen a vizsgálat zsarolás által elkövetett nyilvános erőszak büncselekmény czimén indittatott meg. Ezen közlemény magyarázatára meg kell jegyezni, hogy az »Azienda« hosszabb idő óta jóhirét kárositó módon támadtatott meg hirlapczikkek és röpiratokban, a fenyitő biróság által most felelősségre vont és letartoztatott Batovec által, mig végre önvédelmi eszközökhöz nyult; helyesebben tette volna, ezzel nem késni eddig. Egyáltalában az osztrák közönség, különösen bankok és biztositó-intézetek csakis saját közönyös engedékenységüknek és — sajnos, de igaz — az ilynemü sajtótermékek versenyczélokra irányzott felhasználásának tulajdonithatják, a páratlan bécsi revolversajtó ezen zsarolási vakmerőségét, s annak oly nagy foku elfajulását, hogy ezen baj már csak a leggyökeresebb módon orvosolható és bécsi kollegáink kénytelenek a savanyu almába harapva, azon üdvös eredményt elismerni, melylyel a magyar hirlapiró egylet a hasonnemü irány ellen küzd, annak utánzását önmaguknak ajánlva.

Esdő szó a nemzeti közművelődés érdekében: annak barátaihoz!

Épen 90 éve annak, hogy az eszmékben, mint áldozatok és kivitelben egyként nagy Festetich György gróf, felfogva a magyar aristokrátia magos hivatását az 179091-ki XXVI. törvényczikk létrejöttével megnyitá saját telkén 24 tanulóval a csurgói gymnásium első osztályát, s pár év mulva letevé alapkövét a derék emeletes gymnásiumi épületnek, s felépité azt a belső somogyi ev. ref. egyházmegye fuvarozási segélyéval saját költségén.

Nemcsak ennyit tett. Az intézet tanárai fizetésének egy részéről alapitványilag gondoskodott, tanáraiul külföldön oly férfiakat mint Császári Lózsi Pál jénai egyetemi bölcsészettudor képeztetett, mert a mint királyi szentesitést nyert adománylevelében mondja; „Csurgón a hazának jó és hasznos polgárokat akar neveltetni“ et in philosophicis.“

S ezzel, miután még Csokonay Vitéz Mihályt is megnyerte az intézet tanáraul, átadta a tanintézetet a belső somogyi ref. egyházmegye kezeibe, további gondozás, ápolás és fejlesztés végett.

A nagy kiterjedésü s határszéli Somogy megyének első és egyetlen középiskolája, mert a kaposvári évtizedekkel későbbi eredetü, megalakult tehát, hazánk e legdélnyugotibb pontján, hová az idegen ajku s fájdalom! szellemü horvát szó áthallatszik a Dráván s számos községet ural még annak innenső partján is, azon ponton, hol a magyar nyelvnek a Kanizsától Pétsig terjedő hosszú vonalon, nem volt addig őre, hogy legyen ez: a magyar „Wacht am Rhein.“

Csurgó e helyzeti fontosságát, az alapitó nemes gróf előrelátó intentióját követve b. Eötvös is a hazai tanitó képezdék egyikét egész előszeretettel helyezte, ideiglen a gymn. épületébe, hazánk e szélső fenyegetettebb pontjára; a jelenlegi okt. ügyi miniszter ur pedig, a kicsiny, de a mily lelkes oly áldozatkész város által emelt diszes emeletes épűletbe tette azt át véglegesen. Ekként kettős pecséttel pecsételtetett el Csurgó a magyar nyelv és közmüvelődés őr és tüzhelyéül, hogy csurogja a tudomány és hazafias szellem élővizének folyásait.

Belátta Csurgó e jelentőségét a nagy közönség is, s felfogta valláskülömbség nélkül. Az egyház megyét nemzeti missiót teljesitő munkájában hatalmasan gyámoliták: az alapitó grófi család folytatólagosan, különösen annak szellem és névörököse a jelen Festetich György gróf, kijelentve, hogy „a mi volt alapitó ősének Csurgó az neki is, s biztositva hason érzelmekről utódai iránt is;“ majd első sorban az alapitó gróf e nagy művének részese, javainak is inspektora Nagyváthy; ezek kor és elvtársuk Sárközy István, a Somssichok, az Inkey, a Csépán, s Nyárády családok, az igénytelen baranyai ref. lelkész Beleváry, ki azzal hálálta meg Csurgónak képeztetését, hogy 10,000 frtnyi tekintélyes összeggel, az istvándi ref. lelkész Vincze Sámuel özvegye, ki szintén Csurgón tanult férje emlékére 4000 frttal segélyezte az intézetet hivatásának megfelelhetni.

A belső somogyi ev. ref. egyházmegye, a gondjaira bizott e szent hagyományt, önmaga s egy századon át hűséggel őrizte, teljes odaadással ápolta, áldozataival fejlesztette, s lőn egy osztályból hat osztály, két rendes tanár helyett hat rendes tanár, dijjazva a kezdetbeni 200 bankó forint helyett 800 frtig emelkedő fizetés és diszes értékes szabad lakással; a tanulók száma 24-ről 182-ig, könyvtára a 8-ik ezer kötetig növekedett; tápintézetében pedig 50 frtért minden valláskülömbség nélkül 100 növendéket is élelmezve, s igy kerek száz forintért tandijt s tankönyvek árát is beértve, s százakra menő jutalmat osztva ki évenként növendékeinek, teljes testi és szellemi ellátást nyujtva, egészséges kies helyen, a szülői felügyeletet, a város physicai s moralis viszonyai folytán, minden tekintetben pótló gondos nevelés és atyai őrködés mellett.

Ime egy határszéli tanintézet egyszázados fejlődése, küszöbén egy ujabb századnak!

A bel- somogyi egyházmegye azonban ugy gondolkozik, hogy a 6 osztály a maga bevégezetlenségében, miután a gymn. törvényjavaslat egységesnek tervezi a középtanodát, s 4 6 osztályt csak kivételesen vél engedélyezendőnek. olyan, mint egy több emeletü épület, melynek teteje nincsen, s mint élőfa csonka koronával, kitéve az idő szeszélyének, vagyis az érettségi vizsgákban más nagyobb gymnásiumok alárendeltségének. Az egyházmegye ezt nem akarja. Akarja ellenben, hogy gymnásiuma egységesen szervezett, hogy bevegzett egész, hogy önczél legyen; s ezért legközelebb tartott képviseleti közgyülésében egyhangulag kimondá, hogy gymnásiumát 8 osztályuvá emelendi, s már a jövő 1882|83-ik tanévben két tanár beállitásával a 7-ik osztályt, az 1883|84-ik tanévben ismét két tanár beállitásával a 8-ik osztályt, összesen tehát 10 tanárral a 8 osztályt megnyitandja.

Jól tudjuk mi, hogy a jelenkor nem a humán irányt képviselő gymnásiális müveltséget, hanem a reál irányu képzettséget követeli inkább, s hogy hazánknak és specialiter magyar fajunknak ipari, kereskedelmi, gyakorlati irányu tanintézetekben van nagy hiánya, hogy ezekre van nagyobb szüksége.

Ámde ezen szükséglet pótlása a kormány dolga s oly intézetek helye az ipari és kereskedelmi fokusok városaink. Csurgó pedig nem ily központ s növendékeinek kontingensét nem oly vidék, nem iparosok és kereskedők, hanem a társadalomnak egész más rétege adja.

A belső somogyi ev. ref. egyházmegyének s a dunántul 13 megyéjében szétszórt 9 egyházmegyéből álló 225,000 főnyi dunántuli ref, egyházkerületnek, a pápai főiskola mellett, ez egyetlen gymnasiuma, de egyuttal annak életszüksége is s e gymnasium, alapitványlevele értelmében, az elévülhetlen humanismus klassikai műveltségének van szentelve.

Evangeliumi alapon, reform. irányu, a klassikai műveltség mellett, a haladó kor követelményeinek is eleget tevő modern tanintézet, Ez itt a jelszó!

Megértve az egyházmegye e szándékát, Csurgó városa képviseleti gyülésében 5000 frtnyi, a város lakósai majd 4000 ezer forintnyi, a ft. egyházkerületi közgyülés évenként 500 frtnyi, a járás országgülési képviselője Somssich Pál 1000, az egyházmegye esperese 1000 frtnyi: Matolhsi Józsefné s id. Csorba Eduárd kaposvári lakosok 2—200 frtnyi adománnyal siettek első példát adni az áldozat tételben.

A belső somogyi ref. egyházmegye, bár egyházközségei, lelkészei és tnitói, személyenként eggyütt 20,000 ftt tőke kamatainak megfelelő összeggel járulnak évenként a gymnasium fentartásához s jelentékeny terménybelickkel a tápintézethez, ujabb áldozatoktól maga sem riad vissza

Egyházaitól, lelkészeitől, tanitóitól, vagyonosabb egyházi hiveitől várja a megfelelő egyszer s mindendenkorrai áldozatot, vagy alapitványt.

Tanintézetünk azonban nemcsak saját fiainkért van. Miként eddig is ezercket nevelt más felekezetüek közül is a hazának, ugy ma is. tanitványainak éppen fele rom. cath, és moz, vallásu s ág. evangkból áll. A nemzet minden rétegét felekezeti külünbség nélkül, a közhaza érdekében szolgáló ez intézet betetőzése s megszilárditása hazai közművelődési közös czél tehát a mit elősegiteni közös érdek. s igy erkölcsi szent kötelesség is.

„Felemeli tehát esdő szavát a belső somogyi ref, egyházmegye, s egy száázad óta először emeli fel, sőt nemzeti és hazafiui egységérzetünkbe vetett azon hittel, hogy eddigi szokatlan mérvü erőfeszitései, a tanügynek hozott áldozatai után; férfias önérzettel járulhat mindazokhoz, a kiknek érzékük van a hazai kultura iránt s a kik tudták, hogy kis nemzetek csak szellemi fölényükkel s önfeláldozásig is lelkesülni kész fiaikban biztosithatják lételüket; s hisszük, hogy hazánk fiaiban vetet reményünk nem fog megszégyenülve térni vissza s ekként az ország egyik legfontosabb, legfenyegetettebb pontján, a magyar Fiume drávai kulcsánál, a magyar nyelv s műveltség erődjét, áttörhetlen táborhellyé segitendik adományaikkal átalakitani hazánk jobbbjai.“

A kegyadományokat kérjük a tanintézet jelenlegi pénztárnokához Máté Lajos darányi lelkész urhoz (u. p. Darány) küldeni. Az adományok hirlapilag nyugtáztatni fognak. Kelt Csurgón jun. 25-én 1882, Sárközy Dénes segéd gondnok, Körmendy Sándor esperes, Matolcsi József gymn. ig. bizottsági elnök, Máté Lajos pénztárnok, Bokor Benő lelkész, Boszniai István ig. tanár s ig. bizottsági tagok.

A vidékről.

Balaton-felvidék, szept. 29. 1882.

Lehetőleg hű képét akarom adni e vidéknek, midőn a »levelezők« táborába felcsapok.— megemlitve a nagy és kis eseményeket, hangulatokat.

Nagynak, rendkivülinek mondható mindjárt az időjárás! Itt is — igy is; készül a »koldus tarisznya«! Alig hogy valamicskét a földbe vethettünk! Krumplink a sok nedvesség, viz miatt — rothadásnak indult. Tengerink éretlen. Sarjunkból is maradt takaritatlan. De különösen az országszerte hires »balaton melléki« bor, — sajnosan tapasztaljuk — ez idő szerint — régi jó hirnevének egyáltalában nem felelhet meg. Mivel f. hó 15. óta, kis gazdáink Köves-Kállátol Felső-Eőrig — sub tituló — »rothadt, egyre süreteltek s szüretelnek! Hogy minő lőre az ily folyadék, bizonyitja ára: 3—4 kr. levén literje! Bátran állithatom, hogy sok boros vagy termelő gazda, nem tud kiadni, ihatatlan rossz borán. Még is csak jó volt az a »régi világ,«— midőn a szolgabiró — persze katonájával — ellátogatott járásába: »ad horrendum populi.«— Most az ilyesmi nem történvén a kis birtokos neki megy szőllőjének, — „derürereborura“ azaz sárba- esőbe szüretel, nem akarván semmi határ időt ismerni! De nem tesz igy s ilyetén-képpen a zsidó uraság, akikről — voltaképen — vidékünk „hangulatát“ akarom megsugni.

Miután „kibujt a szeg a zsákból“ — Tisza-Eszlár — elodázhatlanul nálunk is, országszerte van: „zsidó kérdés!“ S mig megoldva nem lesz, nem hagyjnk leszoritatni a „napi rendről.“ Mi e vidéken a hamarjában felcseperedett — Hováth miniszter — „szabad uzsoráskodási aerája“ óta ház, föld, szőllő- birtokossá vált — meggazdagodott zsidó polgártársainktól ugy vélünk megszabadulhatni, ha országos törvények, kibecsülik a here-pióczákat rablott javaikból; állami jótállás — törlesztés mellett, az érdekek kiegyenlittetnek!!!

Zerus.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Engedjen egy kis tért becses lapjában soraimntk, hogy elmondhassam milyen szomoru nap rám nézve az 1882. október 1-je mely nap egyszerre két munkás igaz jó fiutol fosztott meg a kik csak dolgozni és iparkodni tndtak; elvitte a törvény öket katonának most azokkal maradtam kik még nem dolgoznak, mire ők megjönnek, felnőnek ezek is hogy felválthassák őket; ezt kivánja a törvény; hanem mikor mind apró volt, mikor még a bölcsőben ringatták őket, arról nem gondoskodott a törvény; hogy lesz e mivel felnőni nekik, hogy jó katonák lehessenek; mikor aprók voltak s nem tudták még élelmüket se keresni, akkor nem gondoskodott a törvény arról, hogy száz forint után ne legyen szabad másik száz forintot venni kamatba s hogy az ilyen uzsora után el ne vehessék a szegény ember szesszióját, mint rajtam is történt a kinek nyolcz ezer ötszáz forint áru birtokomat kétezer egynahány száz forintért eladták. Gondoskodhatna a kormány, hogy ne kellene egyszerre minden dolgos embernek elmenni a háztól; és hogy ilyen uzsora zsarolások ne legyenek a népen. Mert másképp nem lesz az Isten áldása rajta,

Szabó Ferencz.

Irodalom.

— Megjelent a **„Magyar ügyvédi közlöny“** első száma, mint neve is mutatja a lap a magyar ügyvédi kar érdekeit kivánja képviselni; s ezzel hézagot pótol érzett szükségnek tesz eleget. A megjelent szám szerkesztése avatott kezekre vall, Felettébb gyakorlati az hogy a Curiai s kir. táblai bejelentések s elintézések iránt levelező lapon tett kérdésre a szerkesztői üze-

netben pontos válasz küldetik. A lap döntvények repbitoriumát is hozza. Általában ugy van berendezve hogy minden ügyvéd asztalán nélkülüzhetlen legyen. Megjelenik minden vasárnap. Az előfizetési árak egész évve 4 frt, fél évre 2 ftr, 3 hóra 1 frt, előfizetéseka kiadóhivatalba Budapest akademia utcza 14. küldendők.

Gazdászat ipar s kereskedelem.

Kaposvári piaczi árak.

Október 3-ról.

Buza	8 frt —
Rozs	6 frt 20
Árpa	6 frt 50
Zab	5 frt 20

Métermázsánként.

A budapesti gabnatőzsdén.

Október 3-án.

A buzaüzlet határozottan szilárdabb irányt követ. A kinálat ugyan nagy, másrészt malmok is igen élénk vételkedvet tanusitottak, minek következtében a forgalom is nagyobb terjedelmet öltheteti. Egyéb gabonanemekben a forgalom rendkivül gyér maradt és ugy az irány, mint az árak teljesen változatlanok maradtak.

Hivatalos effektiv árak:

Buza	9	frt	10	krtól	9	frt	60	krig.
Rozs	6	„	80	„	7	„	10	„
Árpa	8	„	10	„	9	„	10	„
Zab	5	„	90	„	6	„	20	„

Métermázsánként.

Különfélék.

— **Az uj honvédelmi miniszter.** Gróf Ráday Gedeon 1839-ben született Péczelen s igy jelenleg 43 éves. Atyja Gedeon a harminczas években hirneves országgyülési ellenzéki követ, majd Jász-Kun főkapitány, s végül a nemzeti szinház intendánsa volt. Anyja Teleki Julia grófnő, a miniszterelnök anyjának édes testvére volt. Ifj. gróf Ráday Gedeon az abszolutizmus alatt a közös hadseregben mint huszártiszt szolgált, később Ő felsége kedvencz szárnysegéde volt. Az uj alkotmányos korszak elején a katonai pályától megválván, a fejedelem által kamarási méltósággal diszittetett fel. Ekkor visszavonult Aszód mellett fekvő ikladi birtokára gazdálkodni. 1872-ben a váczi választó kerületben a balközépi Degré Alajossal szemben kisebbségben maradt, 1875-ben szabadelvü párti programmal, nagy többséggel választatott meg, Degré Alajos ellen, ugyanazon kerület orsz. képviselőjévé. Két országgyülésen a váczi kerületet, a mostanin Zentát képviseli. F.—g

— **Udvari etikett.** A franczia királynénak régi udvari etikette szerint a király halála után hat hétig ágyba kellett feküdni, gyertya világ mellett; ezen alkalmatlan szokásnak még XII. Lajos felesége Mária királyné is alávetette magát. Nehezebbek voltak a spanyol királyné kötelességei. A többi között le kellett vetnie a világi disz ruhát s kolostori életet élni. Igy rendelte ezt a Saragossai gyülekezet (691. körül) s igy tartatott is egész a mult század kezdetéig.

— **A német egyetemek.** A würzburgi főiskola augusztus hó végén ülte 300 éves fennállásának ünnepélyét. Ez alkalommal czélszerünek tartjuk felsorolni tisztelt olvasóinknak a külömböző német egyetemeket korunk szerint. A prágai egyetem fennáll 1348 óta, a bécsi alapittatott 1365-ben, a heidelbergi 1386-ban, a ilpcsei 1409-ben, a freiburgi 1454-ben, a greifswaldi 1456-ban, a baseli 1460-ban, a müncheni 1472-ben, a sübingéni 1477-ben, a marburgi 1527-ben, a königsbergi 1549-ben, jenoi 1558-ban. vürzburgi 1582-ben, a strassburgi 1567-ben, a giesseni 1607-ben, a kieli 1665-ben, a hollei 1694-ben, a breslani 1702-ben, a göttingeni 1737-ben, a berlini 1810-ben, a bonni 1818-ban.

— **Európa államai** a népesség sürüsége szerint osztályozva. Mindenesetre érdekes tudni azt, hogy Európában Belgiumnak van aránylag legtöbb lakósa s Norvégiának legkevesebb s e kettő között foglalnak helyet a többi államok. Belgiumban 1 négyszög kilometerre esik 181 ember, Németalföldön 116, Angolországban 106, Olaszországban 93. Németországban 79, Francziaországban 68, Svájczban 64, Osztrák-Magyarországban 61, Danországban 50, Portugáliában 45, Montenegróban 43, Spanyolországban 33, Görögországban 29, Törökországban 28, Oroszországban 14, Svédországban 10, Norvégiában 6.

— **A világ vasuti hállózata.** Európa vasuti hálózatának hossza 142,689 kilometer, ezen összegből Belgiumra jut aránylag a legnagyobb összeg 3499 kilometer, s Görögországra legkevesebb 16 kilometer. Ázsia vasuti hálózatának hossza 12,370 kilometer, ebből Angol-Indiára jut 10,456 kilometer, Chinára pedig csak 8.— Amerika vasuti hálózatának hossza 135,578 kilometer, a mely összegből magára az Egyesült-államokra jut 120, 148 kilometer. Afrika vasuti hálózatának hossza 2438 kilometer, melyből Egyptomra jut 1628 kilometer. Ausztrália szigetcsoportjának vasuti hálozta 2708 kilometer, melyből legtöbb jut magára Ausztráliára 2296 kilometer Uj-Seelandra 336 kilometer.— Igy tehát az egész földön létező vasuti hálózatnak hossza 295,783 kilometer mely összegnek harmadrészét maguk az Egyesült-államok teszik.—

— **Az egész földön legnagyobb** kőszéntermelése van Nagy-Britannia s Irlandnak, ugyanis az 1875-ben nyert kőszén sulya 131,867, 105 tonnát tett. Ugyanekkor Magyarországon 1,701,000 tonna nyeretett, az Egyesült-államokban 46 milltó tonna, a Német-birodalomban pedig 47 millió tonna. **R.**

Szerkesztői üzenet.

Pálfa. Az igazak elismerése jutalmunk, támogatása erősségünk. Magán levelünk megy.

Zerus. Egyre szaporodik a gárda, besoroztuk.

Jött ment története jönni fog: a kellő időben.

Zala-Egerszeg. Kevés türelmet kérünk, ha csak lehet a jövő számba.

K. J. Késedelmet magyarázó levelünk utban van.

A. B. K. Azt kérditek mi az? mi volna más mint revolver.

S. J. Teljesen ugy van. A sánta csufolja az ép tagut bénának.

M. Rujlak. Látogasson meg tizedikén.

B. J. Intézkedtél e miként irtam.

Ch. Gy. ? —

Szerkesztésért felelős:
Szalay Károly.

NYILATKOZAT.*)

A Világosság czimü ujság a Megyei Hiradó hivatalos hirdetéseiből lakonikus kivonatokat szokott közölni, igy történt, hogy e hiv. hirdetésből, mely szerint egy somogyvári, telekkönyvileg ugyan az én nevemen levő, de nem az én tulajdonomat képező szőllő birtok birói árvereztetéséről csak annyit közölt, hogy Knipper János és neje ingatlanai ekkor és ekkor elárvereztetni fognak, A tényállás az, hogy az emlitett s most árverés alatt álló szőllőbirtokot én már 1861. évben eladtam, de az uj tulajdonos annak tulajdonjogát soha nevére nem iratta s midőn ma azt szőllőváltságért elárverezik, miután a telekkönyben még mindig az én nevemen áll, az árverésst is akként foganatositják.

De az nem áll, mit a Vitágosság ir, hogy az én ingatlanaimat árverezik.

Miután a Világosság e közlése nekem sok kellemetlenséget csinált, az igazság és mások megnyugtatása érdekében e tényállást közzé tenni kötelességememnek, tartottam: nem mulaszthatom el azonban itt megjegyezni, hogy a Világosság hamár a hiv. lapból hasonló hirdetéseket közöl, ne sajnálja szokott kivonatait akként kiegésziteni, hogy az árverés tárgyát is megjelölje, nehogy közleményével az én esetemhez hasonló kellemetlenségeket csináljon.

Somogyvár 1882. október. 2-án

Knipper János.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

HIRDETÉSEK.

Előfizetési felhivás

A „MAGYAR UJSÁG“

budapesti politikai napilapra.

Előfizetési árak Pesten házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve egész évre 12 frt, fél évre 6 frt ,negyedévre 3 ,rt, havonkint 1 frt. Előfizetések minden postahivatalnál eszközölhetők. A „Magyar Ujságot“ Hentaller Lajos orsz. képviselő mint felelős szerkesztő vezetése alatt Inczédi László, Dr. Gózsdu Elek, Tóth Béla és Bogdányi Mór szerkesztik.

A kiadóhivatal.
Budapest rostéiy-utcza károlykaszánya 5 sz.

Alulirott azon oknál fogva, mert raktáramot jövőre tetemesen magnagyobbitom a

jelen nyári évszakra szóló

nagyválasztéku **férfi divatczikkeket,** nevezetesen: nagyválasztéku **fehér és sziues férfiingeket, lábravalót, harisnyákat, zsebkendőket,** legujabb divatu **nyakkendőket, nap- és esernyőket, sétabotokat, illatszereket, por és esőköpenyeket, utazótakarókat plaideket** stb.

meglepően olcsò áron végeladom.

10—

Bátor vagyok tisztelettel kijelenteni, hogy ez elárusitás nem nem a szokásos névszerinti végeladás — mely közönséges reklamnál nem egyéb — ellenkezőleg alkalma nyilik a nagyérdemű közönségnek az árak tényleges leszállitásáról meggyőződni.

VIDÉKRE: Ingkelmemintákkal bérmentve szolgálok megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Karikàs Lajos
fehérnemü és férfi divatüzlete
BUDAPESTEN, V., Dorottya-utca 3. sz.

Beadvány!

Az igazságszolgáltatás legnagyobb botránya, hogy az „Üstökös“ a viczczek gyilkoló fegyverével kinozza a saktereket, ilyen a spanyol inkviziczió idejében sem történt.

Kérem a nagyméltóságu bel- és igazságügyminiszfer urakat, hogy az „Üstökös“ ellen a fegyelmi eljárást elrendelni s a belügyminiszteriumnak a lapok elkobzására vonatkozó rendeletét az „Üstökös“-re kiterjeszteni méltóztassék.

Eötvös Károly
mint vizsgálati fogságban levő Scharf és megbizottja.

Kiadói szó.

Minthogy Eötvös Károly ur még mindig illetéktelen helyre adja be kérvényét, biztositjuk olvasóinkat, hogy az elkobzásból nem lesz semmi és bátran beküldhetik a küszöbön levő évnegyedre,

október—deczemberre a 2 frtot.

Budapest, szeptember hoban.

Az „Üstökös“
kiadóhivatala.

Laptulajdoaos és kiadó **SZALAY IMRE.**

Kaposvárott, 1882. Nyomatott ifj. Hágelman Károly könyvnyomdájában.